

BSOBAC_4 – Bachelor

Bacheloroppgave med forskningsmetode

Seksuelle overgrep mot menn

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i sosialt arbeid

Sandnes/16. mars 2023

Kandidatnummer:

4043

Antall ord: 10 792

Innhold

1.0 Innledning	4
1.1 Begrunnelse for valg av tema	4
1.2 Problemstilling med forskningsspørsmål	4
1.2.1 Avgrensning og presisering av problemstilling	5
1.3 Definisjon av begreper i problemstilling og forskningsspørsmål	5
1.3.1 Seksuelle overgrep	5
1.3.2 Nettverk	6
1.3.3 Maskulinitet	7
1.4 Formål med oppgaven	7
1.5 Oppgavens disposisjon	7
2.0 Faglig kunnskap	8
2.1 Salutogenese	9
2.1.1 Opplevelse av sammenheng	9
2.2 Maskulinitet	10
2.3 Stigma	11
2.3.1 Stigma og sosial identitet	12
3.0 Metode	13
3.1 Hva er metode	13
3.2 Valg av metode	13
3.3 Litteraturstudie	14
3.4 Etske betraktninger	14
3.4.1 Studiens troverdighet	15
3.5 Søkeprosess	16
3.5.1 Inklusjonskriterier og eksklusjonskriterier	17
3.6 Analyse	17
3.7 Presentasjon av forskningsartikler	18

3.7.1 Against the wind: Male victimization and the ideal of manliness	18
3.7.2 The disclosure experiences of male child sexual abuse survivors	19
3.7.3 Taushet om seksuelle overgrep. Prediktorer og korrelater hos voksne som opplevde langvarig seksuelle overgrep som barn	19
3.7.4 Nettverkets betydning etter seksuelle overgrep.....	19
4.0 Funn.....	20
4.1 Hvordan kan seksuelle overgrep i barndommen, påvirke de utsatte mennene i voksen alder?	20
4.2 Hvordan opplever menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep å bli møtt av nettverket sitt?	21
4.3 Hvilken betydning har synet på maskulinitet for det å søke hjelp?	22
4.4 Hvordan kan hjelpeapparatet, deriblant sosialarbeidere, bidra til at menn oppsøker hjelp etter seksuelle overgrep?	22
5.0 Diskusjon.....	23
5.1 Konsekvenser i voksen alder etter seksuelle overgrep i barndom	23
5.2 Menneses opplevelse av hvordan de blir møtt av nettverket	25
5.3 Synet på maskulinitet i forbindelse med å søke hjelp	27
5.4 Hvordan hjelpeapparatet kan bidra til at menn som har erfart seksuelle overgrep i barndommen, søker hjelp	29
6.0 Konklusjon.....	32
Litteraturliste.....	33
7.0 Vedlegg	36

1.0 Innledning

1.1 Begrunnelse for valg av tema

Seksuelle overgrep i barndommen er alvorlige handlinger som kan gi betydelige følger for den som er utsatt. Hvis vi ser på historien, er ikke denne problematikken tilstrekkelig satt på dagsordenen. Seksuelle overgrep mot gutter og menn er spesielt forsømt. Det virker som at menn som har opplevd seksuelle overgrep har vanskelig for å fortelle om det, og be om hjelp til å bearbeide hendelsene.

Min interesse for dette temaet oppstod da jeg var i praksis ved Nok. Sør-Vest, et lavterskel hjelpetilbud og fagressurs om seksuelle overgrep som tilbyr enesamtaler, gruppetilbud og temakvelder til utsatte for seksuelle overgrep og deres pårørende. I tillegg tilbyr senteret veiledning og undervisning til skoleklasser, lærere, helsepersonell og andre fagpersoner som har spørsmål om seksuelle overgrep (*Nok. Sør-Vest – Ingen skal bli utsatt for seksuelle overgrep.*, u.å.). Observerte tidlig at det var et fåtall menn som benyttet seg av tilbudet. Jeg fikk inntrykk av at det ennå var tabu for menn å snakke om at de har vært utsatt for seksuelle overgrep.

Statistikken viser at 1 av 14 gutter har opplevd seksuelle overgrep før fylte 18 år (Reneflot et al., 2019). Når det gjelder anmeldelser og rapportering om seksuelle overgrep på menn, kan det se ut som det foreligger store mørketall. Lilleåsen og Trædal (2018) forteller at det i 2017 var langt flere kvinner og menn som anmeldte enn tidligere år, men at seksuelle overgrep fortsatt er underrapportert.

Dette vekket min nysgjerrighet til å undersøke hvorfor så få menn benytter seg av de forskjellige hjelpetilbudene som finnes, og hva som eventuelt skal til for at de skal oppsøke hjelp.

1.2 Problemstilling med forskningsspørsmål

Jeg kom frem til følgende problemstilling:

«Hva skal til for at menn som har blitt utsatt for seksuelle overgrep i barndommen, søker hjelp?»

Kom frem til fire supplerende forskningsspørsmål:

- Hvordan kan seksuelle overgrep i barndommen, påvirke de utsatte mennene i voksen alder?
- Hvordan opplever menn som har vært utsatt å bli møtt av nettverket sitt?
- Hvilken betydning har synet på maskulinitet for det å søke hjelp?
- Hvordan kan hjelpeapparatet, deriblant sosialarbeidere, bidra til at menn oppsøker hjelp etter seksuelle overgrep?

1.2.1 Avgrensning og presisering av problemstilling

Det kan se ut som at menn har større utfordringer enn kvinner med å avsløre erfaringene de har og søke hjelp til bearbeiding. Av den grunn ønsker jeg å avgrense til å undersøke hvorfor det kan være slik for menn.

Det finnes mer kunnskap som omfatter *både* kvinner og menn med erfaring fra seksuelle overgrep, da få menn forteller om sine overgrepserfaringer. Påvirkningen overgrepene har hatt på livene deres har derimot mange likheter, derfor bruker jeg litteratur som omhandler begge kjønn i tillegg til litteratur som omhandler menn spesifikt.

1.3 Definisjon av begreper i problemstilling og forskningsspørsmål

Dalland (2020) skriver at begreper kan ha ulik betydning innenfor de ulike fagmiljøene, derfor er det viktig å definere sentrale begreper i problemstillingen og forskningsspørsmålene (s. 205). Begrepene jeg ønsker å definere er: Seksuelle overgrep, nettverk og maskulinitet.

1.3.1 Seksuelle overgrep

Seksuelle overgrep er fysisk og psykisk krenkende for en persons seksuelle integritet (*TryggEst - veileder for TryggEst-kommuner*, 2021). Det vil si at de utsatte har opplevd at deres grenser har blitt overtrådt (Østby & Stefansen, 2017, s. 211). Enten har de blitt fratatt muligheten til selv å bestemme hva de vil være med på, eller de har ikke forutsetninger for å kunne avgjøre om de vil være med eller ikke. Det kan være om personen er et barn, en beruset person mv.

I tillegg kan det være krenkende for en persons kjønnsfrihet, som Dahl i Skilbrei og Stefansen (2018) beskriver som retten til selv å bestemme over egen kropp når det gjelder seksuelle spørsmål (s. 17).

Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven) kapittel 26, inneholder definisjoner av hva som betegnes som overgrep og strafferammen av disse (straffeloven, 2005). Søftestad (2018) beskriver de ulike definisjonene av seksuallovbrudd fra straffeloven på en god måte (s. 24-25):

- Seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd: Innebærer seksuelle handlinger i nærvær av andre, uten fysisk kontakt. Det kan være blotting eller verbale krenkelser.
- Seksuell handling: Omfatter fysisk kontakt med utsetter og den utsatte, som for eksempel berøring av kjønnsorganer eller bryster utenpå klærne. Herunder kommer også det å få barnet til å utføre slike handlinger foran en.
- Seksuell omgang: Omhandler alle handlinger som innebærer inntrengning i kroppens hulrom, som for eksempel samleie eller innføring av penis eller gjenstander vaginalt, analt eller oralt.

Alle handlinger, mellom barn og voksne, som er av seksuell karakter er overgrep (Nordhaug, 2018, s. 38).

1.3.2 Nettverk

Nettverk i denne sammenheng vil si personer de utsatte har rundt seg, som de kan stole på og få støtte av. «Noen ganger er det behov for veiledning, fellesskap, støtte og verktøy for å mobilisere egne ressurser til selvhjelp,» som de sier på Nok. Sør-Vest (*Nok. Sør-Vest – Ingen skal bli utsatt for seksuelle overgrep.*, u.å.).

Vi kan skille mellom «det uformelle nettverket» som rommer personer i den utsattes omgivelser han har en relasjon til, og som det kan tenkes at den utsatte ønsker å fortelle om overgrepet til (Østby & Stefansen, 2017, s. 211), og «det formelle hjelpeapparatet» som vil si fastlege, overgrepsmottak, lokale hjelpetilbud som Nok. Sør-Vest mv. Det formelle hjelpeapparater omfavner fagpersoner som den utsatte antagelig ikke har en relasjon til.

1.3.3 Maskulinitet

Maskulinitet er ikke enslydende med det mannlige kjønn. Sted, tid og kultur kan ha betydning for hvordan maskulinitet blir sett på. I følge Connel (2005) ligger det generelle forventninger knyttet til det kjønn en er, som hun definerer som «kjønnsrollen.» Av den grunn er det vanlig å se på maskulinitet som et produkt av sosial læring eller sosialisering (s. 22).

Lorentzen (2006) skriver at det er fire variabler vi trenger å ta hensyn til når vi skal forstå maskuliniteter. De varierer mellom kulturer, de endrer seg over tid innenfor samme kultur, de kan variere gjennom livsløpet til et menneske og maskuliniteten kan variere innad i en kultur på samme tid. Ved å tenke på maskulinitet som et produkt av sosial læring, kan vi forstå det som et relasjonelt begrep, og det kan derfor i prinsippet benyttes uavhengig av kjønn (s. 126).

Mannen har tradisjonelt blitt sett på som blant annet fysisk og psykisk sterk og dominerende, og disse faktorene er blitt knyttet til maskulinitet (Sivagurunathan et al., 2019, s. 461).

1.4 Formål med oppgaven

Formålet med denne oppgaven, er å sette lys på hvorfor det er vanskelig for menn som har erfart seksuelle overgrep i barndommen, å søke hjelp til bearbeiding av eventuelle traumer. Denne problematikken er lite diskutert, selv om seksuelle overgrep blir sett på som både et samfunnsproblem og et folkehelseproblem (Omsorgsdepartementet, 2022).

Kunnskapen jeg opparbeider gjennom å svare på problemstillingen vil gi en forståelse av hvordan temaet oppleves av de utsatte mennene og deres nettverk, og kan videre gi et innblikk i hva hjelpeapparatet kan bidra med på veien mot å søke hjelp.

1.5 Oppgavens disposisjon

Oppgaven er delt inn i seks kapitler: Innledning, faglig kunnskap, metode, funn, diskusjon og konklusjon (Dalland, 2020, s. 196).

Innledningen inneholder begrunnelse for valg av tema, problemstilling med forskningsspørsmål og presisering av denne med avgrensning, definisjon av sentrale begreper, formålet med oppgaven samt oppbygningen.

Faglig kunnskap-kapittelet handler om sentrale teorier som er relevante for å kunne svare på problemstillingen min, samt forskningsspørsmålene.

I metodedelen vil jeg beskrive hva en litteraturstudie er og gi et innblikk i hvilke vurderinger jeg har gjort i forbindelse med litteratursøk. Herunder kildekritikk og etiske vurderinger.

Dette kapittelet inneholder også presentasjon av forskningsartiklene jeg har brukt som empiri i studien.

Funnkapittelet er delt inn etter forskningsspørsmålene. Her er plassert funnene fra artiklene i den kategorien de hører til.

I drøftetekapittelet vil jeg bruke teori til å diskutere funnene. Denne delen vil vise hvordan teori kan belyse funnene fra ulike sider, og vil svare på problemstillingen og forskningsspørsmålene. Drøftetekapittelet deles inn i overskrifter som speiler forskningsspørsmålene, for at det skal være oversiktlig og tydelig hva som diskuteres.

Til slutt vil konklusjonen inneholde en liten oppsummering av studien og gi et kort svar på problemstillingen.

2.0 Faglig kunnskap

For å belyse problemstillingen, samt forskningsspørsmålene, har jeg kommet frem til tre teorier. Anton Antonovsky sin teori om «salutogonese,» Raewyn Connell sin teori om «maskulinitet» og Erving Goffman sin teori om «stigma.»

Antonovsky (2012) sin teori er relevant da sosialarbeidere ofte møter mennesker som har et slitsomt og stressende liv. Ved å hjelpe dem til å sette stressfaktorene de møter, inn i en meningsfylt sammenheng, kan det ha positiv innvirkning for helsen deres (s. 17). Det kan føre til at de forstår sin situasjon bedre og at de får kunnskap som kan føre til bedre helse.

Teorien til Connel (2005) retter søkelys på hvordan samfunnet ser på menn og maskulinitet, og på historien som ligger bak dette begrepet. Samtlige av forskningsartiklene tar for seg maskulinitet i forbindelse med det å være mann og ha erfart seksuelle overgrep.

Goffman (2009) er relevant da det å føle seg stigmatisert ofte sees i sammenheng med å ha overlevd seksuelle overgrep som mann. Teorien vil rette søkelys på mennenes opplevelse av hvordan samfunnet kan møte dem om hemmeligheten deres kommer ut.

2.1 Salutogenese

Aaron Antonovsky (1923-1994) var en amerikansk-israelsk sosiolog som forsket på sammenhengen mellom helse, stress og trivsel. Han var opptatt av en salutogen tilnærming til helse. I motsetning til en patologisk tilnærming som er rettet mot å forklare hvorfor mennesker blir syke, ønsker den salutogene tilnærmingen å rette søkelyset mot hva som skaper god helse. Videre ønsket han å finne ut hvorfor en stor del mennesker med høy stressbelastning i livet, så ut til å opprettholde en god psykisk og fysisk helse (Antonovsky, 2012, s. 16).

Antonovsky (2012) konsentrerte seg om hvilke faktorer som kunne spille inn i denne sammenheng. Han kalte disse faktorene for «generelle motstandsressurser,» det kunne være penger, kulturell stabilitet, sosial støtte mv. Det vil si forhold som er beskyttende mot stressfaktorer, og som retter oppmerksomheten mot mestringsressurser. Motstandsressursene er viktige da de kan bidra til å skape en høyere opplevelse av sammenheng (s. 36).

Videre skrev Antonovsky (2012) at felles for alle generelle motstandsressurser, var at de gjorde det mulig å sette stressfaktorene inn i en meningsfylt sammenheng. Når stressfaktorer gjentatte ganger settes i en sammenheng, dannes det tillit til at ting vil gå bra, som er positivt for helsen (s. 17).

2.1.1 Opplevelse av sammenheng

Antonovsky (2012) var overbevist om at opplevelse av sammenheng, heretter kalt OAS, var viktig i forbindelse med å bevege seg mot helseenden av det han kalte et «kontinuum mellom helse og uhelse» (s. 38). Som han videre skrev, er vi gjennom hele livet i en eller annen grad friske, poenget er hvor på denne linjen vi befinner oss til enhver tid (s. 27).

For å utvikle OAS videre, gjennomførte Antonovsky (2012) 51 intervjuer av personer som alle hadde alvorlige traumer, men klarte seg overraskende bra. Temaet var hvordan de så på livet sitt. Gjennom intervjuene var det tre tema som gikk igjen. Disse ble de tre kjernekomponentene i OAS (s. 39-41):

- Begripelighet: Hvordan mennesker forstår indre eller ytre påvirkning som de utsettes for. Påvirkningene kan være sammenhengende, strukturerte og klar informasjon eller de kan oppfattes som kaotiske, tilfeldige og usammenhengende. Mennesker som har høy begripelighet forventer at stimuli de opplever er forutsigbare. Om de kommer

overraskende kan de plasseres i en sammenheng og gjøres forståelige. En person med høy OAS, vil være positivt innstilt og tenke at det går bra.

- **Håndterbarhet:** Handler om å ha nok ressurser til rådighet for å håndtere utfordringene som skjenkes til enhver tid. Er opplevelsen av håndterbarhet sterk, vil en ikke se på seg selv som et offer, eller at livet har behandlet en urettferdig. Derimot vil en tenke at livet gir en noen utfordringer, som er overkommelige.
- **Meningsfullhet:** Innebærer at en har noe en bryr seg om og er engasjert i. Livet inneholder komponenter en ser sammenhengen i, og utfordringer blir tatt på strak arm. Personer med sterk OAS, vil gi uttrykk for at noe er viktig for dem og ha noe som motiverer dem.

For å øke en persons opplevelse av sammenheng, mente Antonovsky (2012) at det var fire grunnleggende områder for menneskelig eksistens som måtte kartlegges og utvikles.

Områdene var indre følelser, nære mellommenneskelige relasjoner, hovedaktiviteter som kan være områder som personen engasjerer seg i samt eksistensielle tema som for eksempel personlige mangler, konflikt, isolasjon og død (s. 45).

2.2 Maskulinitet

Raewyn Connell er en australsk sosiolog som er kjent for sin forskning på blant annet kjønnsidentitet, menn og maskulinitet.

Kjønnsidentitet består av biologisk kjønn og sosialt kjønn. Det biologiske, kroppen, er bestemmende for hvilket kjønn en er, mens det sosiale kjønn er for eksempel hvordan en kler seg, er i lag med andre mennesker og hvordan en ter seg utfra de sosiale normene som råder i samfunnet. En mann som har erfaring som utsatt i barndommen, kan komme til å bli forvirret med tanke på egen kjønnsidentitet. Følelsen av å ha brutt med normene i samfunnet i forbindelse med kjønn og seksualitet, kan være vanskelig.

Connell (2005) skriver at maskulinitet er et begrep som ofte knyttes til den mannlige kjønnsrollen. Gjennom forskning på ulikheter mellom kjønn, ble begrepene sosiale roller og kjønnsroller utformet. Hun skriver videre om to tilnæringer der roller kan knyttes til kjønn. Den første tilnærmingen innebærer at rollene er knyttet til bestemte situasjoner. Eksempel på det kan være at kvinnen som er hjemme med barn og tar seg av hushold, blir betraktet som det feminine kjønn. Mannen som har arbeid, tar seg av stell av bil samt vedlikehold av hus, blir sett på som det maskuline kjønn (s. 21-22).

Den andre tilnærmingen Connell (2005) skriver om, er at å være mann eller kvinne vil si å tilegne seg et sett med forventninger som er knyttet til kjønn, kjønnsrollen. Ved å benytte seg av denne tenkemåten, vil det alltid være to kjønnsroller i en kulturell kontekst, en mannlig og en kvinnelig. Maskulinitet og femininitet blir i denne tilnærmingen tolket som et resultat av sosial læring (s. 22). Videre betyr det at maskulinitet og femininitet tolkes ut fra de normene som er i den kulturen vi befinner oss i, og kan av den grunn sees ulikt på.

Gjennom historien har menn blitt sett på som det sterke kjønn. De skulle være sterke både fysisk og psykisk. Mennene skulle ha makt, og være autoritære. Ved å delta i krig, symboliserte de maskulinitet gjennom vold. Filmer i western-sjangeren var med på å symbolisere maskulinitet gjennom å presentere mennene som ville og jaktende (Connell, 2005, s. 192-194).

Ulike typer sport har også symbolisert maskulinitet knyttet til menn. Connell (2005) nevner rugby i New Zealand, som har vært sett på som en ekstrem test av maskulinitet, men som nå sees på som unaturlig og i våre tider brukes det strategisk av politikere i et forsøk på å fremheve maskulinitet (s. 30).

«Hegemonisk maskulinitet» er en form for maskulinitet som handler om menns dominerende posisjon i samfunnet. Enda er dette den kulturelt foretrukne formen (Connell, 2005, s. 77).

Menn som følger normene som er gjeldende for maskulinitet, kan oppfattes som øverst i hierarkiet. Det vil si at en homofil mann kan føle seg underordnet en heterofil mann, grunnet normen om seksuell legning som ennå er rådende.

I maktforholdene mellom de sosiale klassene i samfunnet eller mellom etniske grupper regjerer ennå hegemonisk maskulinitet jf. Connell (2005, s. 80) .

2.3 Stigma

Erving Goffman (1922-1982) var en kanadisk-amerikansk sosiolog og samfunnsforsker. Han var blant annet opptatt av stigma og hvordan det er å være en stigmatisert person.

Grekerne brukte opprinnelig begrepet «stigma» for å vise til kroppslige merker eller tegn som ble påført mennesker for å vise til at disse var kriminelle, forrædere eller slaver. Formålet var

å signalisere til omverdenen, at disse menneskene burde man holde seg unna. (Goffman, 2009, s. 21).

For å forstå bedre hva som ligger i begrepet «stigma,» knyttet Goffman (2009) det til den personlige skammen og krenkelsen et menneske kan kjenne på, ikke bare til fysiske merker. Han satt i tillegg begrepet i sammenheng med sosiologiske begreper og relaterte det til relasjoner mellom individ, gruppe og samfunn (s. 21-22).

2.3.1 Stigma og sosial identitet

Normer for hvordan vi skal se ut og oppføre oss, fører til at det dannes ulike kategorier i de sosiale miljøene. I disse kategoriene plasseres menneskene etter likheter (Goffman, 2009, s. 43). De ulike miljøene blir preget av hvilken kategori de tilhører, som gjør at vi vil vite hvem vi møter og hvordan vi skal forholde oss til dem. Noe som betyr at vi raskt kan tenke oss til hvilken kategori ukjente vi treffer på hører til, ved hjelp av egenskaper ved den ukjente, personens sosiale identitet (Goffman, 2009, s. 44).

Videre skriver Goffman (2009) at begrepet «stigma» har et dobbelt perspektiv. En person som bærer et stigma, kan tenke at dette er synlig og kjent for alle. Eller innta det andre perspektivet, at det ennå ikke er kjent fordi stigmaet ikke er synlig. Den første gruppen, kalte han for «den miskrediterte» og den andre gruppen for «den mulig miskrediterte.» Vi kan skille mellom ulike former for stigma (s. 46):

- Fysiske merker: Misdannelser eller funksjonshemning som er synlig.
- Karaktermessige feil: Dominerende eller unaturlige besettelser, uærlighet, viljessvakhet mv. som kan komme fra traumer, psykisk sykdom, stoffmisbruk, arbeidsledighet mv.
- Tribale stigma: Disse kan overføres fra slekt til slekt og kan merke alle familiemedlemmene likt som nasjonalitet og religion.

De forskjellige formene for stigma bygger på de samme sosiologiske egenskapene. Derfor kan en person som egentlig ville blitt anerkjent i en sosial sammenkomst, bære en egenskap som tiltrekker seg oppmerksomhet. Denne egenskapen, stigmaet, får andre til å trekke seg bort fra personen (Goffman, 2009, s. 46). Slik diskrimineres mennesker på ulike måter, og mulighetene deres for å utfolde seg begrenses. Samtidig rettfærdiggjøres utestengningen ved

for eksempel å plassere dem i en annen sosial klasse, i stedet for å forsøke å finne ut hva som ligger bak (Goffman, 2009, s. 47).

Den stigmatiserte kan i stor grad anstrenge seg for at omverdenen ikke skal finne ut av hvilke utfordringer han sliter med (Goffman, 2009, s. 51). En mann som har vært utsatt for seksuelle overgrep, kan for eksempel være ekstremt seksuelt aktiv eller streve etter å ikke vise noen form for femininitet. Han kan isolere seg fra omverdenen for å skjule sine egenskaper. På den måten får ikke den stigmatiserte de positive inputene som sosial omgang kan gi, som kan resultere i engstelse, depresjon, fiendtlighet mv. (Goffman, 2009, s. 54).

3.0 Metode

3.1 Hva er metode

Valg av metode blir foretatt på grunnlag av hvordan vi best mulig kan belyse problemstillingen og er redskapet vårt med tanke på det vi vil undersøke (Dalland, 2020, s. 53-54). Metoden i en litteraturstudie går ut på å vise hvordan vi har søkt oss frem til kildene og hvilke kriterier som er brukt i valget av kilder til oppgaven (Dalland, 2020, s. 206).

Å være metodisk i arbeidet, stiller krav til at forskeren tenker og systematiserer sine tanker, samt til ærlighet og sannhet (Dalland, 2020, s. 53). Andre grunnleggende normer for hvordan forskeren skal gå frem er (Dalland, 2020, s. 58):

- Resultatene skal være beslektet med virkeligheten.
- Førforståelsen til forskeren bør komme frem.
- Resultatene skal kunne etterprøves.
- Forskningen bør bygge på forskning som allerede foreligger.

Valget av metode blir gjort med tanke på hva som kan bringe inn de beste dataene til å besvare problemstillingen (Dalland, 2020, s. 193). Vi kan velge mellom kvantitativ forskning, kvalitativ forskning eller litteraturstudie.

3.2 Valg av metode

I veiledning ble intervju og litteratur som metode drøftet. Litteraturstudie virket mest fornuftig, tatt i betraktning både tid, arbeidsmengde og etiske vurderinger, som jeg kommer tilbake til i underpunkt 3.4.

Artiklene som er tatt med som datamateriale er eldre enn fem år. Søkene innenfor temaet ga de beste resultatene innenfor de siste 10 årene. Drøftet utfordringen med veileder. Vi ble enige om at artiklene kunne brukes, til tross for publiseringssår.

Mitt valg av metode i denne bacheloroppgaven er derfor litteraturstudie.

3.3 Litteraturstudie

Litteraturstudie innebærer at forskeren beveger seg dypt inn i landskapet som problemstillingen befinner seg i. Ved å lese og analysere forskning som er gjort på temaet seksuelle overgrep mot menn, vil jeg få en dypere innsikt i kunnskap som er på dette feltet per i dag, og som Støren (2013) skriver få en oversikt over hva det eventuelt er behov for mer kunnskap om, altså videre forskning. Denne typen studie omfatter søk etter kunnskap, samle den, vurdere den for deretter å sette den sammen (s. 17).

3.4 Etiske betraktninger

Forskningsetikk handler om at vi som forskere trenger å foreta noen grunnleggende avveininger av hvor stor risiko vi kan påføre dem vi forsker på. Samtidig er det et mål at resultatene har mulighet til å bedre samfunnet (Stuvøy & Tøndel, 2022, s. 98).

Jeg vil følge de forskningsetiske retningslinjene jf. «Den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Her står det blant annet at «sannhetsnormen» skal følges til enhver tid i all vitenskapelig aktivitet. Å søke etter sannhet, redelighet og ærlighet er grunnleggende for forskningens kvalitet og validitet (NESH, 2021).

Metodologiske normer, som saklighet, klarhet, etterrettelighet og etterprøvnbarhet er et sett med overordnede normer som skal sikre at forskeren følger vitenskapelig metode på en faglig forsvarlig måte (NESH, 2021).

Når det gjelder litteraturstudien, er det relevant at funnene mine har mulighet til å bidra til å forbedre samfunnet i forbindelse med seksuelle overgrep mot menn (Stuvøy & Tøndel, 2022, s. 99). Samfunnet er avhengig av at forskning kan vise til pålitelig kunnskap. NESH (2021) sier også at alle mennesker har rett til å få delta i framgangen som gjøres innenfor de forskjellige temaene, i dette tilfellet seksuelle overgrep mot menn og «hvorfor så få menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep i barndommen søker hjelp».

3.4.1 Studiens troverdighet

Dalland (2020) sier at pålitelighet og gyldighet er et bevis for kvalitet i forskning. Er studien pålitelig, vil andre forskere kunne komme frem til de samme resultatene ved å gjennomføre samme type studie.

Gyldighet handler om at forskeren har klart å besvare problemstillingen på en god måte ved hjelp av dataene som er samlet inn. For at resultatet skal være gyldig, trenger forskeren å gjøre rede for valgene som er foretatt gjennom prosessen, samt hvordan valgene har virket på resultatet (s. 57-58).

Innledningsvis har jeg skrevet om min førforståelse som gjelder temaet jeg har valgt. I tillegg har jeg svart på hva som ønskes med resultatet av studien. Ved å gjøre dette gir jeg leserne mulighet til selv å vurdere om de kan stole på det som er utarbeidet (Dalland, 2020, s. 58).

I forbindelse med søk etter litteratur, opprettet jeg inklusjons- og eksklusjonskriterier for å treffe artikler med relevans til min problemstilling. Disse er presisert under punkt 3.5.1. Artiklene er relativt nye innen feltet for seksuelle overgrep mot menn. Databasene som er brukt er redegjort for, samt søkeord og hvordan disse er satt sammen. Som følge av dette mener jeg at resultatene skal være etterprøvbare (Dalland, 2020, s. 61).

Ved å begrense søkene gjennom inklusjons- og eksklusjonskriterier, unngås det som Aveyard (2019) kaller for «cherry-picking». Uten avgrensninger i søket, blir resultatet et stort antall artikler som det ikke er mulighet til å lese gjennom. Noe som kan ende med at utvelgelsen av artikler blir gjort tilfeldig, og relevante artikler blir valgt bort (s. 86-87).

Kvaliteten på informasjonen som er funnet, har jeg vurdert som bra. Jeg har plassert informasjon under de forskjellige temaene som er opprettet ved hjelp av analyse som er beskrevet under punkt 3.6. En svakhet kan derimot være om jeg har plassert informasjon under feil tema, da dette kan føre til at problemstillingen ikke blir utfyllende besvart (Aveyard, 2019, s. 131).

Forskere skal være verdinøytrale (Dalland, 2020, s. 61-62). Det er viktig å være bevisst egne verdier i forbindelse med temaet som forskes på. Fordommer mot ulike aspekter ved temaet kan legge føringer for hvordan det jeg leser tolkes, som videre kan resultere i at jeg konkluderer feil og studien vil da ikke være gyldig.

3.5 Søkeprosess

Søkene ble gjennomført i tidsrommet mellom 08.01.2023 og 11.01.2023. Startet med «systematiske søk» i databasen Oria og deretter i Idunn. «Systematiske søk» innebærer at forskeren planlegger søket, begrunner og dokumenterer det underveis, noe som gjør at søket er etterprøvbart jf. Thideman (2019). I tillegg beveger forskeren seg frem og tilbake mellom trinnene i prosessen og noterer søkeord og artikler som er relevante underveis (s. 82).

Noen av søkeordene og sammenkoblingene jeg brukte var:

- «Utsatte menn»
- [Utsatte menn] OG [seksuelle overgrep]
- [Seksuell overgrep] OG [misbrukte menn]
- «Sexual abuse»
- (Sexual abuse) AND (boys OR men)
- «Sexual abuse survivors» AND «masculinity»

Fant raskt ut at søkingen ga flest resultater da jeg søkte på engelsk. Etter hvert som jeg leste artikler og referanselister, gjennomførte jeg noen manuelle søk etter tips fra disse, som Aveyard (2019) skriver om som andre måter å søke etter litteratur på (s. 88). For eksempel bemerket jeg meg at nettsidene til regjeringen hadde god informasjon som var relevant for min problemstilling. I tillegg fikk jeg råd om å bruke artikler skrevet av Torbjørn Herlof Andersen av representant fra organisasjonen «Utsatt Mann.» Søkehistorikk-skjema jf. Thidemann (2019) er lagt til som vedlegg 1 (s. 89).

Søkene etter litteratur, ga et stort antall resultater. Først leste jeg gjennom sammendrag, deretter resultatdelen i artiklene. Hadde problemstillingen min og forskningsspørsmålene foran meg, slik at jeg relativt raskt kunne plukke ut de artiklene som best kunne besvare disse.

Valgte fire relevante artikler:

- Against the Wind: Male victimization and the ideal of manliness (Herlof Andersen, 2013)
- Langvarig taushet om seksuelle overgrep: Prediktorer og korrelater hos voksne som opplevde seksuelle overgrep som barn (Steine et al., 2016)
- The Disclosure Experiences og Male Child Sexual Abuse Survivors (Gagnier & Collin-Vézina, 2016)
- Nettverkets betydning etter seksuelle overgrep (Østby & Stefansen, 2017)

3.5.1 Inklusjonskriterier og eksklusjonskriterier

Inklusjonskriterier og eksklusjonskriterier er kriterier som hjelper forskeren til å avgjøre hvilken litteratur som er hensiktsmessig å ha med i studien (Aveyard, 2019, s. 75). De avgrensner søket slik at det ikke blir altfor mange artikler (Støren, 2013, s. 37).

Inklusjonskriterier rommer de kriteriene som ligger til grunn for at jeg valgte å ta med artiklene i studien min, eksklusjonskriteriene hjalp meg på den andre siden til å utelukke litteratur som ikke var relevant for å besvare problemstillingen.

Inklusjonskriterier:

- Menn
- Overgrep i barndom
- Artikler på norsk og engelsk
- Publiseringssår, innenfor de siste 10 årene
- Fagfelleverdert

Eksklusjonskriterier:

- Overgrep i voksen alder
- Publiseringssår, artikler eldre enn 10 år
- Ikke fagfelleverderte artikler

3.6 Analyse

Å analysere en tekst vil si at teksten leses nøye og tolkes, for at vi skal forstå hva den egentlig forteller oss (Thidemann, 2019, s. 92). Som Aveyard (2019) skriver er det fornuftig å dele opp tekstens innhold i temaer (s. 133). Forskningsspørsmålene er delspørsmål som er hensiktsmessige med tanke på å svare utfyllende på problemstillingen (Stuvøy & Tøndel, 2022, s. 36). Mine forskningsspørsmål er førende i forbindelse med å avdele innholdet i forskningsartiklene. Thidemann (2019) skriver at forskningsspørsmålene kan ses på som rammeverket for analysen (s. 93). Temaene speiler på denne måten forskningsspørsmålene (Aveyard, 2019, s. 141).

For å systematisere temaene brukte jeg markeringstusjer i forskjellige farger. Slik fikk jeg en god oversikt over hvilke temaer de forskjellige forskningsartiklene inneholdt (Aveyard, 2019, s. 141). I forbindelse med dette lagde jeg en tabellmatrise knyttet til innholdsforståelse (Thideman, 2019, s. 94):

Forskningsspørsmål knyttet til:	Artikkel 1: Against the Wind: Male victimization and the ideal of manliness	Artikkel 2: The Disclosure Experiences of Male Child Sexual Abuse Survivors	Artikkel 3: Langvarig taushet om seksuelle overgrep. Prediktorer og korrelater hos voksne som opplevde seksuelle overgrep som barn	Artikkel 4: Nettverkets betydning etter seksuelle overgrep
Hvordan mennene har blitt påvirket av overgrepene: <ul style="list-style-type: none"> • Skam • Frykt • Stigmatisering • Identitet 			Latenstid i forbindelse med avsløring. Flere symptomer på PTSD, angst, depresjon og insomni som voksen ved lang latenstid til avsløring.	
Hvordan nettverket møter de utsatte mennene: <ul style="list-style-type: none"> • Positivt/negativt • Forståelse • Støtte • Fornektelse • Utstøting 		Avsløringsforløpet og hvordan det kan være knyttet til nettverk og samfunn.		Både støttende og ikke-støttende reaksjoner fra nettverk Forskjell i hvordan fagpersoner og de utsatte selv snakke nettverkets betydning.
Maskulinitet: <ul style="list-style-type: none"> • Historien bak dette • Beskytter/overhode • Verdig mann • Ikke klare å motsette seg overgrep • Overgrep utført av kvinne kontra mann 	Tradisjonelt syn på mandighet. Tendens til å dømme seg selv etter idealet om mandighet, en mann skal ikke være et offer.			
Hjelpeapparatet og dets bidrag mot avsløring og anerkjennelse av seksuelle overgrep mot menn: <ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap • Forståelse • Media • Opplevelse av sammenheng 	Kunnskap ut i samfunnet om temaet. Hvordan hjelpe de utsatte til å skape en identitet som ikke er definert av overgrepet.	Avsløringsforløpet hos mennene.		

Ved å bruke denne matrisen, ble det tydelig at jeg har fått dekket forskningsspørsmålene med de valgte artiklene. Matrisen gjør at jeg får en bedre oversikt og er med på å kvalitetssikre arbeidet mitt.

3.7 Presentasjon av forskningsartikler

Under følger et lite sammendrag fra de fire forskningsartiklene som er brukt som datamateriale i studien, og som er satt inn i tabellmatrisen knyttet til forståelsen av innholdet.

3.7.1 Against the wind: Male victimization and the ideal of manliness

Studien bygger på intervjuer av 15 menn i en nordisk sammenheng. De har alle blitt utsatt for seksuelle overgrep av menn i barndommen.

Tradisjonell forståelse av maskulinitet er med på å hindre at menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep, blir sett på som ofre. De har blitt usynliggjort og på den måten hindret i å få anerkjent sine erfaringer. Dette kan være en av grunnene til hvorfor menn som har vært utsatt ikke søker hjelp.

Artikkelen tar for seg hvordan maskulinitet blir sett på i samfunnet, og viser hvordan dette kan føre til at menn som har vært utsatt sliter med å bryte med det tradisjonelle mønsteret der mannen er i en maktposisjon og ikke i en offerposisjon.

I tillegg setter artikkelen lys på viktigheten av sosialt arbeid innenfor dette feltet.

3.7.2 The disclosure experiences of male child sexual abuse survivors

Forskningsartikkelen er bygget på kvalitativ analyse av intervjuer av 17 menn utsatt for seksuelt misbruk som barn.

Den omhandler den utfordrende tiden menn går gjennom, i forbindelse med å fortelle om seksuelle overgrep som barn. Tidsrammer for når avsløringene fant sted, samt hvilke faktorer som var til stede og hindret eller oppmuntret til å fortelle.

Artikkelen viser hvordan deltakerne opplevde avsløringen personlig, både positive og negative sider. Samtidig forteller den noe om nivå av støtte de fikk etter avsløring og hvilke erfaringer det var ved å ikke avsløre overgrepene.

3.7.3 Taushet om seksuelle overgrep. Prediktorer og korrelater hos voksne som opplevde langvarig seksuelle overgrep som barn

Studien er basert på data fra LISA-prosjektet (Longitudinal Investigation of Sexual Abuse), et samarbeidsprosjekt mellom Universitetet i Bergen og de fire største sentrene mot incest og seksuelle overgrep i Norge. Deltakerne var voksne personer som hadde opplevd seksuelle overgrep i barndommen, det vil si før fylte 18 år. Det totale antallet respondenter var 537 personer. Av de 537 personene svarte 508 i alder mellom 18 og 73 år at de hadde erfart seksuelle overgrep som barn. Av disse var 4,9% menn.

Formålet med studien var å se om det var noen sammenheng mellom hvor lang tid det tok fra første overgrep fant sted, til første gang de fortalte om overgrepet (latenstid) og helserelaterte utfordringer i voksen alder.

3.7.4 Nettverkets betydning etter seksuelle overgrep

Det empiriske grunnlaget for artikkelen er kvalitative intervjuer med fagpersoner og personer som har erfart seksuelle overgrep. Det ble utført intervjuer med 13 fagpersoner (tre

psykologer, tre sykepleiere, tre leger, to sosionomer og to advokater) og ni utsatte for seksuelle overgrep, en av dem var mann.

Studien tar for seg nettverkets betydning etter seksuelle overgrep, og handler om både støttende og ikke-støttende reaksjoner, og hvordan dette kan påvirke hjelpeprosessen til de utsatte. Det ble utforsket både hvordan fagpersoner og de utsatte forstår nettverkets betydning, og hvordan utsatte ser på reaksjonene de har mottatt fra sitt uformelle nettverk.

4.0 Funn

Herunder vil jeg presentere hvilke funn som ble gjort i de forskjellige forskningsartiklene. Funnene er plassert under den kategorien (forskningsspørsmålet) de hører til.

4.1 Hvordan kan seksuelle overgrep i barndommen, påvirke de utsatte mennene i voksen alder?

Som følge av samfunnets syn på maskulinitet, dømmer menn seg selv, av den grunn at de ser på seg selv som noen som ikke klarer å oppfylle forventingene som ligger til dem som menn. I tillegg blir de ikke anerkjent som ofre, som fører til at de tier om sine erfaringer i stedet for å snakke om dem (Herlof Andersen, 2013, s. 232).

Gagnier & Connel-Vézina (2016) fant i sin studie (s. 228-230):

- Profesjonelle, familiemedlemmer eller andre nære fortalte de fleste til første gang.
- Samtlige deltakere ventet med å fortelle om overgrepene, men det varierte hvor lenge de ventet. Flertallet fortalte i voksen alder, noen få i barndommen. Noen hadde prøvd å fortelle, men var ikke kognitivt nok utviklet til å forstå eller beskrive hva de hadde vært utsatt for, og ble av den grunn ikke forstått eller trodd.
- Deltakerne uttrykte at de hadde vært opptatt av å glemme sine erfaringer. Fornektelsen hadde ført til at de hadde slitt med undertrykte minner.
- Flere av deltakerne fortalte at det å bryte isolasjonen rundt seksuelt misbruk av menn, var motivasjon til å avsløre erfaringene sine med overgrep. Å vite at andre hadde opplevd det samme som dem, gjorde at det ble lettere å åpne seg. Videre kunne de bidra til å spre kunnskap rundt temaet i forbindelse med forebygging.

Gjennomsnittet for å fortelle første gang om seksuelle overgrep de ble utsatt for i barndom, var 17,2 år ifølge Steine et al. (2016). De fant ut at lengre latenstid er knyttet til flere symptomer på posttraumatisk stress, angst, depresjon og insomni i voksen alder. Lavere alder ved første overgrep var knyttet til at overgrepene ble utført over lenger tid og til lengre latenstid for å fortelle. Herunder kommer også om den som utsatte dem var en kjent person og det i tillegg var andre negative erfaringer i oppveksten.

Nær tilknytning til personen som utførte overgrepene, kunne henge sammen med store konsekvenser med tanke på tilknytning. De utsatte risikerte vansker i forbindelse med langvarige og nære relasjoner og intimitet, som ofte resulterte i negativ påvirkning for psykisk helse og livskvalitet (s. 8-10).

4.2 Hvordan opplever menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep å bli møtt av nettverket sitt?

Studien til Gagnier og Collin-Vézina (2016) viste at deltakerne sine positive erfaringer ved å åpne seg om de seksuelle overgrepene var ulike, men i hovedsak gikk de ut på at de fikk hjelp til å forstå at de ikke var medskyldige i overgrepene, at de ble lyttet til og trodd på og at de følte trygghet og tillit overfor den de fortalte til. Noen av mennene hadde fortalt sine historier med letthet. Overgrepshistorien deres var blitt innlemmet som en del av deres identitet, i stedet for at den tok over identiteten deres (s. 231-234).

De negative erfaringene deltakerne fremhevet i studien til Gagnier og Collin-Vézina (2016), var å bli tvunget til taushet, møte kalde reaksjoner som latterliggjøring, å ikke bli trodd og at de seksuelle overgrepene ble brukt som en trussel mot dem av noen som stod dem nær. Å ikke avsløre overgrepene ble for mange tungt og kunne føre til ensomhet og isolasjon.

Videre fortalte de at ønsket om å beskytte barn mot å oppleve det samme som dem, stod sterkt. Samt ytret de et behov for å forstå hvorfor spesielt mødre ikke hadde gjort noe for å stoppe de seksuelle overgrepene (s. 231-234).

Østby og Stefansen (2017) fant ut at der overgrepene var utført av noen i nær relasjon, så det ut til at støtten fra familien var dårligere enn om relasjonen ikke var nær. Utsatte for alvorligere typer overgrep og andre typer vold, opplevde også dårligere støtte fra familie og venner (s. 213).

4.3 Hvilken betydning har synet på maskulinitet for det å søke hjelp?

Et tradisjonelt syn på maskulinitet, hindrer menn som har erfart seksuelle overgrep, å bli anerkjent som ofre. Til tross for diskusjoner og arbeid som blir utført av forskere i forbindelse med menn som ofre, har synet på maskulinitet fortsatt stor påvirkning på samfunnets normer og holdninger. Synet på mandighet er ikke endelig. Det er en sosial konstruksjon som følger blant annet kultur og tid, og kan derfor endres (Herlof Andersen, 2013, s. 231-232).

Blant funnene fra artikkelen til Gagnier & Collin-Vézina (2016), var at stereotypier rundt maskulinitet og tabu rundt seksuelle overgrep mot menn, førte til utfordringer ved å åpne seg. Det ble sagt at de var redde for å bli stemplet som homofile eller lite maskuline.

Kjønnsnormer som innebærer at gutter skal være tøffe og klare å forsvare seg, ble tidlig innlært hos de fleste deltakerne. Samt om det var en kvinnelig utsetter, førte det til at tabuet ble enda større. Redsel for selv å bli stemplet som misbrukere av barn, kunne hindre dem i å avsløre seksuelle overgrep (s.229-230).

4.4 Hvordan kan hjelpeapparatet, deriblant sosialarbeidere, bidra til at menn oppsøker hjelp etter seksuelle overgrep?

Studien til Østby og Stefansen (2017) om betydningen av støtte fra de utsattes nettverk, viste at positiv støtte kan bidra til at de som har erfart seksuelle overgrep forstår hva de har opplevd og av den grunn søker hjelp til å mestre sine utfordringer knyttet til dette (s. 216).

På den andre siden kan negative reaksjoner gjøre at de ikke oppnår en forståelse rundt dette og de blir påført mer skyld og skam, som fører til at de ikke søker hjelp (Østby & Stefansen, 2017, s. 217).

Det er behov for kunnskap og veiledning i forbindelse med det uformelle nettverket rundt mennesker som har opplevd seksuelle overgrep. Nettverksperspektiv og nettverksintervensjoner er nyttig og bør inngå i profesjonsutdanninger innen dette fagfeltet (Østby & Stefansen, 2017, s. 219).

I artikkelen om avsløringserfaringer fra seksuelt utsatte menn, fant de at media kunne spille en rolle i forbindelse med avsløring. Å høre andre sine historier påvirket dem positivt, samt å lese andre overgrepsutsatte sine biografier. Realitets-show på tv som «Oprah Winfrey» der søkelyset var rettet mot overgrep mot menn, kunne bidra til at deltakerne følte aksept for deres overgrepshistorie (Gagnier & Collin-Vézina, 2016, s. 231).

Steine et al. (2016) fant ut at viktigheten av at avsløring av seksuelle overgrep ikke er barna sitt ansvar, derimot voksne sitt, var stor for barna (s. 11).

5.0 Diskusjon

I diskusjonsdelen drøftes funnene fra de fire forskningsartiklene brukt som empiri, sammen med annen forskning og litteratur.

5.1 Konsekvenser i voksen alder etter seksuelle overgrep i barndom

Barn som opplever traumer i tidlige tilknytningsrelasjoner, kan slite med sammensatte traumereaksjoner i etterkant. De kan ha utfordringer i livet med å opparbeide tillit samt å inngå i nære relasjoner til andre. Noe som kan gi utslag i den psykiske helsen og livskvaliteten til den utsatte (Steine et al., 2016, s. 10).

Studien til Steine et al. (2016) viste at de som ventet lenge med å fortelle eller aldri hadde fortalt om overgrepene, hadde flere symptomer på posttraumatisk stresslidelse, depresjon, relasjonsproblemer og insomni i voksen alder. Videre fant de at desto yngre barna var ved første overgrep, om det var flere former av negative erfaringer i oppveksten og om det var en kjent person som hadde utsatt dem, hadde sammenheng med at det gikk lengre tid før de fortalte om overgrepene.

At det var sammenheng mellom ung alder da overgrepene startet opp og latenstid, kan skyldes at personen som barn ikke var kognitivt nok utviklet til å kunne forstå hva som skjedde. Hvis den som utsatte barnet i tillegg var en i nærmeste nettverk, var det sannsynligvis utfordrende å fortelle om det sammenlignet med om det var en ukjent. I tillegg fant de at trusler fra den som utsatte barnet, førte til at barnet ikke ønsket å fortelle (s. 9-10).

Gagnier og Collin-Vézina (2016) sin studie støtter dette argumentet. I flere av svarene fra de utsatte mennene, kom det frem at de var redd for konsekvenser fra den som utsatte dem for overgrepene (s. 229).

Når barnet vokser opp og den sosiale kretsen øker i forbindelse med skole og fritidsaktiviteter, kan barnet oppleve økende grad av skam rundt overgrepene. Barnet opplever etter hvert en forståelse av at det de gjennomgår, ikke er slik det skal være og kjenner seg merket. Som

Goffman (2009) påpeker er det ulike former for stigma. En person som har erfart seksuelle overgrep, kan kjenne seg avvikende med tanke på andre som ikke har samme erfaringene. I tillegg kan den utsatte føle seg viljesvak og verdiløs grunnet sine traumer etter overgrep. Det som kan kalles karaktermessige feil (s. 46). Redselen for å bli diskriminert grunnet overgrepserfaringene, gjør at personen tier. Den utsatte kan også gjøre seg overdrevet maskulin for at andre ikke skal kunne se på han at han har vært utsatt (Goffman, 2009, s. 51).

Følelser som skam og skyld etter seksuelle overgrep har bidratt til at flere menn ikke fortalte til noen før i voksen alder (Gagnier & Collin-Vézina, 2016, s. 229). Herlof Andersen (2013) bekrefter dette i sin studie om overgrep mot menn og koblingen til begrepet maskulinitet. Følelser som maktes- og hjelpeløshet og underkastelse i sammenheng med seksuelle overgrep var ofte nevnt (s. 235-236).

Noen av mennene i studien hadde derimot forsøkt å fortelle voksne om overgrepene, men de opplevde å ikke bli trodd (Steine et al., 2016, s. 9). Å ikke bli trodd kan føre til at den utsatte klandrer seg selv for overgrepene, og personen kan bli forvirret med tanke på om det var et overgrep eller ikke (Ahrens i Østby & Stefansen, 2017, s. 213).

På den annen side argumenterer Gagnier og Collin-Vézina (2016) for at den utsatte ved å bli lyttet til og trodd på kan forstå at han ikke er medskyldig i overgrepene og på den måten få en positiv erfaring ved å fortelle. Å vite at andre menn hadde vært utsatt for seksuelle overgrep, var av stor betydning for flere i sammenheng med å avsløre egne erfaringer (s. 231-232).

Frykten som fulgte etter overgrep, innebar for flere å bli sett på som homofile. De opplevde å få ereksjon eller utløsning under overgrep, som førte til en følelse av selv å ha invitert til det, samt at de ikke klarte stoppe det (Spiegel, 2003 i Herlof Andersen, 2013, s. 235). Flere utsatte menn oppga også at de fryktet at andre skulle tro at de selv utsatte barn for seksuelle overgrep grunnet deres erfaringer som utsatte (Herlof Andersen, 2008, s. 59).

På den annen side kunne frykten for det å være eller bli sett på som homofil og selv bli sett på som utsettere, vært av mindre grad, om samfunnet hadde erkjent seksuelle overgrep mot menn som et samfunnsproblem og temaet av den grunn mer belyst (Herlof Andersen, 2013, s. 240).

Som Goffman (2009) skriver kan dette omtales som stigma, en egenskap som gjør at personen føler at andre ser på han som annerledes og svak, det oppstår et gap mellom hvordan personen

ser på seg selv og hvordan andre ser på han, det vil si mellom den utsattes «tilsynelatende og egentlige sosiale identitet» (s. 20).

Samfunnet deler mennesker inn i kategorier etter utseende og egenskaper de besitter, som Goffman (2009) omtaler som «sosial identitet.» På den ene siden forstår vi «tilsynelatende sosial identitet» som de krav og forventninger samfunnet stiller til en person, og som samfunnet i tillegg forventer at blir oppfylt. På den andre siden er «egentlig sosial identitet» et uttrykk for den kategorien personen faktisk tilhører med de egenskaper han besitter, ikke som det forventes at han har (s. 44).

5.2 Mennenes opplevelse av hvordan de blir møtt av nettverket

Hvordan nettverket reagerer på overgrep mot menn, kan variere. Studien om betydning av nettverket etter seksuelle overgrep, viste at å fortelle om overgrep lang tid etter, førte til flere negative reaksjoner fra nettverket. Negative reaksjoner resulterte ofte i at de utsatte fortsatte å tie om overgrepene. Fortalte de derimot om overgrepene kort tid etter, var det flere positive reaksjoner fra nettverket som igjen gjorde det lettere å åpne seg (Ullman, 2003 i Østby & Stefansen, 2017, s. 212).

Å fortelle om seksuelle overgrep der resultatet ble negative reaksjoner samt å tie om overgrep, var knyttet til flere symptomer på psykiske helseutfordringer, enn om de utsatte fikk positive reaksjoner fra nettverket (Ahrens et al., 2010 i Østby & Stefansen, 2017, s. 213). Antonovsky (2012) sin teori om å kjenne OAS kan her ha betydning.

Antonovsky (2012) påpekte at sosial støtte spiller inn på linje med andre motstandsressurser. Motstandsressurser vil si faktorer som skaper opplevelser i livet som er preget av indre sammenheng, medbestemmelse og balanse mellom under- og overbelastning. De er dermed med på å danne en sterk eller svak OAS. Herunder spiller stressfaktorer en rolle, det vil si faktorer som gir en følelse av fravær av sammenheng, under- og overbelastning og at medbestemmelse ikke er til stede (s. 50). Sosial støtte ble videre regnet som beskyttelse, noe som demper den negative påvirkningen på helsen. Derimot vil manglende sosial støtte virke negativt på helsen, som understøtter funnene til Ahrens et al., 2010 i Østby og Stefansen (2017) sin studie om nettverkets betydning.

Emosjonell støtte fra familie og venner ble i studien til Østby og Stefansen (2017) beskrevet som bekreftelse og aksept av de utsattes opplevelse. Gjennom samtale med et familiemedlem kunne støtten danne en forståelse rundt det som hadde skjedd (s. 216). I motsetning nevnte flere utsatte at de ikke fikk hjelp til å forstå hva de hadde vært utsatt for. Den de fortalte til hadde ignorert det som ble sagt eller forstod ikke alvoret. En grunn til slike reaksjoner kan være at det blir for sterkt og vanskelig å ta inn over seg, og for å beskytte seg selv tar personen avstand fra det hele. Den utsatte fikk da en følelse av å ikke bli beskyttet eller tatt hånd om (Østby & Stefansen, 2017, s. 217).

På den andre siden ble nettverket så preget av egne følelser da de fikk vite hva den utsatte hadde gått gjennom, at deres følelser tok helt overhånd som førte til at den utsatte kom i andre rekke (Ullman, 2000 i Østby & Stefansen, 2017, s. 216). Derimot kunne de som ble triste eller sinte av å høre om overgrepene, vise så sterke reaksjoner at den utsatte kjente på en bekreftelse på at det han var utsatt for ikke var greit, og han kjente på lettelse over å bli trodd (Østby & Stefansen, 2017, s. 216).

Studien viste en risiko for at nettverket påførte den utsatte mer skyld og skam. Utfallet var ofte at den utsatte ikke fortalte om overgrep og heller ikke søkte hjelp med tanke på hjelp til bearbeiding av ettervirkninger (Østby & Stefansen, 2017, s. 215).

Derimot kunne mer kunnskap i samfunnet om seksuelle overgrep mot menn, flere debatter rundt temaet mv. bidratt til at nettverket fikk mer kunnskap med tanke på hvordan de skulle møte den utsatte. Slik ville nettverket hatt flere verktøy å oppsøke, for å håndtere seksuelle overgrep mot menn (Herlof Andersen, 2013, s. 242). Menn som har opplevd seksuelle overgrep er ikke etterspurt i samfunnet. Å begripe hva en har gått gjennom krever mot og styrke, men å åpne seg for andre i tillegg, kan være svært utfordrende (Herlof Andersen, 2008, s. 52).

Østby og Stefansen (2017) påpeker relevansen av at hjelpeapparatet får et innblikk i hvem den utsatte har fortalt om overgrepene til, samt hvilke reaksjoner han fikk da han åpnet seg. De argumenterer for at hjelpeapparatet som er i kontakt med overgrepsutsatte, bør ha en nettverksorientert tilnærming. Tilnærmingen omfavner indirekte nettverksintervensjon som vil si veiledning til den utsatte om hvordan han kan møte nettverket sitt og håndtere reaksjonene han får. På den annen side innebærer direkte nettverksintervensjoner veiledning av nettverket til den utsatte om hvordan de kan forholde seg overfor den utsatte (s. 219).

Flere menn påpekte at de ikke ønsket å påføre familien skam, skyld eller smerte, derfor avslørte de ikke seksuelle overgrep. De ønsket heller ikke å bli sett på som et offer (Østby & Stefansen, 2017, s. 215). Dette kan sees i lys av at å være mann og offer ikke er en anerkjent posisjon i samfunnet (Herlof Andersen, 2013, s. 236) og støttes av de utsattes utsagn i studien til Østby og Stefansen (2017) der de fortalte at de fryktet å bli påført en offeridentitet som de ikke ønsket (s. 218).

En av de utsatte mennene i studien om nettverkets påvirkning, fortalte at en partner gjorde det slutt med han i etterkant mens en annen trakk seg fysisk bort. De trodde på han, men klarte ikke forholde seg til overgrepshistorien (Østby & Stefansen, 2017, s. 217).

Steine et al. (2016) sin studie viste at det å være utsatt i barndommen blant annet ledet til utfordringer med å stole på partneren sin, og gjerne vansker med tanke på intime situasjoner (s. 10). Fikk de derimot støtte av nettverket, både fra det uformelle nettverket og hjelpeapparatet, til å gå bort fra en identitet som bestod av offerposisjon, til en identitet der overgrepshistorien bare var en del av identiteten, kunne det ha stor betydning med tanke på relasjoner (Østby & Stefansen, 2017, s. 218).

Stigmatisering kan føre til uheldige konsekvenser for den utsatte, for eksempel utestengning fra samfunnets side, eller isolering fra den utsattes side. Noe som kan føre til fysisk og psykisk uhelse jf. Antonovsky (2012) sin teori om at den utsattes sosiale identitet ødelegges grunnet reaksjonene han får, kategoriseringen som blir foretatt og måten mennesker i nettverket kan dømme den utsatte på (s. 20).

5.3 Synet på maskulinitet i forbindelse med å søke hjelp

Allerede i barnehagen og skolen, foreligger det krav og forventninger til hvordan gutter skal oppføre seg, samt til forskjeller mellom gutter og jenter. Videre argumenteres det for at allerede fra barn blir født, blir familiene og etter hvert barna påvirket av for eksempel leketøys- og klesindustrien som legger føringer for hvordan gutter skal kle seg og hva de skal leke med (Meld. St. nr. 8, 2008).

Studien til Gagnier og Collin-Vézina (2016) viste at flere av de mannlige overlevende etter seksuelle overgrep, ble opplært i barndommen til å være tøffe og de skulle skjule følelsene sine, som understøtter at kjønnsnormer blir dannet allerede som barn (s. 230). På den annen

side diskuteres det stadig hvordan vi kan distansere oss fra stereotypiene rundt kjønn som ennå er i samfunnet, som stammer fra de tradisjonelle og historiske forståelsene for kjønn (NOU 2019: 19).

Hvordan vi ser på maskulinitet, er dynamisk. Connel (2005) påpeker at det til enhver tid vil være et sett av forventninger som ligger til kjønnsrollene. Forventningene endres i sammenheng med tid, kultur, sted mv. og de er sosialt konstruert (s. 22). Normer knyttet til å være maskulin og til den mannlige kjønnsrollen, er å være dominant, sterk og å ha kontroll. I kraft av at kjønnsrollemønstre er sosialt konstruerte, ligger det at de også kan endres.

Debatt rundt stereotyper om hvordan menn skal være er relevant når det gjelder å endre bildet av maskulinitet tilknyttet menn, slik at det kan bli mindre tabubelagt å få hjelp i bearbeidelsesprosessen.

Connell (2005) argumenterer videre for at det er fire typer maskulinitet som må sees i hierarkisk relasjon til hverandre: Hegemonisk-, underordnet-, medvirkende- og marginalisert maskulinitet (s. 76-81).

Hvilken gruppe av maskulinitet en mann er i kan variere. Derfor kan det tenkes at menn som har opplevd seksuelle overgrep, ikke ønsker å fortelle om sine erfaringer grunnet risikoen for å miste sin maktposisjon og anerkjennelse, og derimot havne i en offerrolleposisjon som er lavere i hierarkiet.

Seksuelle overgrep førte til at flere menn oppfattet seg selv som mislykket. De maktet ikke å forsvare seg, og var av den grunn ikke maskuline nok. De dømte seg selv på grunn av synet på maskulinitet i samfunnet, og kjente seg av den grunn ikke anerkjent som ofre. Dette resulterte i at de ikke fortalte om overgrepene til noen og de ba heller ikke om hjelp til bearbeiding av traumene sine (Herlof Andersen, 2013, s. 232).

Sett i lys av Connell (2005) sin teori om hegemonisk maskulinitet, der hun argumenterer for at en gruppe menn har mer makt enn en annen (s. 78), og at den dominante gruppen ikke skal vise feminine trekk, kan det bidra til å forstå hvorfor samfunnet ikke anerkjenner overgrepsutsatte menn som ofre.

Lorentzen (2006) stiller seg på den andre siden kritisk til deler av Connell sin teori om maskulinitet. Han argumenter for at Connell sin teori blant annet kan virke fastlåst, og gjøre at

vi glemmer at maskulinitet må forstås relasjonelt og dynamisk (s. 127). Noe som er relevant sett i lys av debatten angående normer for maskulinitet i samfunnet vårt.

Lorentzen (2006) påpeker i tillegg at det kan se ut som Connell heller ikke tar høyde for at menn kan endre seg. For eksempel at menn ønsker å kjempe imot dette hierarkiet innenfor maskuliniteter. Samtidig virker det som at teorien til Connell knytter begrepet maskulinitet til det mannlige kjønn, i stedet for å se begrepet som gjeldende for både menn og kvinner (s. 127).

Maktesløshet, hjelpeløshet og underkastelse utrykte flere av de overgrepsutsatte mennene. Følelser som er i strid med hvordan samfunnet ser på maskulinitet. Var den som utsatte dem en kvinne, ble utfordringene enda større. Menn skal være de som tar initiativ og erobrer kvinner, ikke de som sier nei (Herlof Andersen, 2013, s. 235-236).

Samfunnets mangel på anerkjennelse av menn som ofre, sees også i lys av tausheten og det snevre politiske engasjementet som vises overfor denne problematikken (Herlof Andersen, 2013, s. 237). Derimot har nye tv-serier, som for eksempel «Skam,» bidratt til å sette lys på blant annet overgrepsproblematikk, normene rundt kjønnsroller, legning mv. som kan bidra til å gjøre det lettere å be om hjelp for overgrepsutsatte gutter og menn (NOU 2019: 19).

5.4 Hvordan hjelpeapparatet kan bidra til at menn som har erfart seksuelle overgrep i barndommen, søker hjelp

Flere utsatte for seksuelle overgrep, fortalte at positiv støtte fra nettverket kunne bidra til en forståelse for hva de hadde opplevd. En av deltakerne i Østby og Stefansen (2017) sin studie fortalte om overgrepet til et familiemedlem som hadde kunnskaper innenfor overgrepsfeltet. Han stilte spørsmål til den utsatte som gjorde at erfaringene ble bedre forstått, og den utsatte fikk hjelp til å sette hendelsene inn i en sammenheng (s. 216).

Å skape forståelse og sette erfaringene inn i en sammenheng, kan sees i lys av teorien om OAS. Antonovsky (2012) påpeker at mennesket for å bevare sin posisjon i kontinuumet mellom helse og uhelse, og gjerne mest mot helseenden, trenger OAS (s. 36). For å oppnå begripelighet, som er en av de tre komponentene av OAS, trenger personen å forstå det som har skjedd, som understøttes av studien til Gagnier og Collin-Vézina (2016) der fire av mennene påpekte relevansen av å bli trodd og lyttet til da de snakket om overgrepene, ikke

minst at de ble hjulpet til å forstå det de hadde opplevd og at det ikke var deres skyld (s. 232). Positive erfaringer med avsløring av seksuelle overgrep er relevante med tanke på å mestre livet i etterkant (Østby & Stefansen, 2017, s. 218).

Steine et al. (2016) skriver derimot at den kognitive utviklingen har stor betydning i forbindelse med å forstå hva seksuelle overgrep er og hvorfor det skjer. Det kreves kunnskap, begreper og forståelse til å fortelle om seksuelle overgrep, noe som kan bidra til at utsatte ofte først forteller i voksen alder. Videre understøttes nødvendigheten av tiltak som kan avsløre seksuelle overgrep så tidlig som mulig, for å forebygge større psykiske problemer i voksen alder (s. 9-11).

Organisasjoner som Nok. Sør-Vest, driver med undervisning i seksualitet og seksuelle overgrep i sjettede-klasse på barneskoler samt i videregående skole, som kan resultere i økt kunnskap for barn, unge og ansatte som jobber med disse gruppene (*Nok. Sør-Vest – Ingen skal bli utsatt for seksuelle overgrep.*, u.å.).

Flere av mennene i studien om avsløringsopplevelser av seksuelle overgrep påpekte på den annen side, at de hadde fått negative reaksjoner da de åpnet seg. Det kunne dreie seg om å bli bedt om å tie av nære familiemedlemmer, eller å ikke bli trodd av politi eller hjelpeapparat, som førte til større skam- og skyldfølelse (Gagnier & Collin-Vézina, 2016, s. 232). En av de utsatte fortalte om en følelse av at overgrepet var selvforskyldt etter å ha oppsøkt hjelp hos politiet. Den utsatte følte seg overkjørt, noe som forsterket følelsen av å ikke ha kontroll (Østby & Stefansen, 2017, s. 218).

Dette leder til neste komponent i OAS, håndterbarhet jf. Antonovsky (2012). Herunder for eksempel uformelt nettverk eller formelt nettverk som den utsatte stoler på og har tillit til. Østby og Stefansen (2017) påpeker viktigheten av et kunnskapsrikt og støttende hjelpeapparat de utsatte kan henvende seg til, da ikke alle har et støttende uformelt nettverk i sin krets. Om hjelpeapparatet derimot møter den utsatte på et ikke-støttende vis, står de utsatte i fare for å bli påført en offerrolle de selv ikke ønsker og oppsøker derfor ikke hjelp (Østby & Stefansen, 2017, s. 218-219).

Videre argumenterer Østby og Stefansen (2017) for en nettverkstilnærming i møte med overgrepsutsatte. «Indirekte nettverksintervensjon» innebærer veiledning til utsatte om hvordan de kan være i møte med nettverket sitt. Informasjon om de ulike reaksjonene de som er nær dem kan ha, både negative og positive reaksjoner, og hvordan disse kan påvirke dem.

Den profesjonelle kan bidra med å gi den utsatte verktøy til å håndtere disse reaksjonen med (s. 219).

«Direkte nettverksintervensjon» er i motsetning til indirekte nettverksintervensjon, å gi veiledning direkte til det nære nettverket til den utsatte. Ullman, 1999 i Østby og Stefansen (2017) påpeker at det er nettopp mangel på kunnskap og ferdigheter som gjør at det nære nettverket kan mislykkes i møte med den utsatte. De påpeker videre at nettverksintervensjoner bør inngå i utdanningen innen de fagfeltene som møter denne problematikken, herunder sosialt arbeid (s. 219).

Siste komponent i OAS er ifølge Antonovsky (2012) meningsfullhet. For en overgrepsutsatt mann, kan dette innebære å utvikle en identitet der overgrepet er en del av identiteten, ikke selve identiteten (Herlof Andersen, 2013, s. 240). Flere av mennene i studien som dreier seg om avsløringserfaringer, beskrev at det å få vite at de ikke var alene om å være utsatt for seksuelle overgrep som menn, gjorde at de ble motiverte til å fortelle om egne erfaringer. Videre ledet forståelsen til at de aksepterte fortiden sin som utsatt (Gagnier & Collin-Vézina, 2016, s. 231).

OAS er ikke statisk, og kan endre seg gjennom livet i forbindelse med nye ressurser som kommer inn i livet, som for eksempel arbeid eller ekteskap som kan gi mestringsfølelse, på den annen side kan de bli stressfaktorer (Antonovsky, 2012, s. 130-131). Det betyr at arbeid kan være mestringsarenaen der den utsatte finner mening og mestring, mens på den annen side kan ekteskapet være utfordrende da han sliter med å være i en nær og intim situasjon. De to faktorene veier opp mot hverandre, og den utsatte finner aksept for uoverensstemmelsene mellom dem og kan finne en sammenheng og mening til tross for utfordringene.

Flere av mennene hadde sett programmer på tv, lest biografier mv. som gjorde at de ikke følte seg alene. Bauman, 2000 i Herlof Andersen (2013) påpeker på den derimot at tv-programmer har en tendens til å vri handlingen til at det dreier seg om offentlige personers private problemer, i stedet for å overføre private problemer ut i det offentlige (s. 240).

Misbrukte menn har jf. Herlof Andersen (2013) behov for at deres situasjon blir anerkjent og at tematikken blir tatt opp til offentlig diskusjon. Sosialt arbeid kan her spille en stor rolle i forbindelse med å bygge opp kompetanse rundt problematikken. Samt bidra til at fenomenet

inngår i den offentlige og sosio-politiske debatten, som gjør dette aktuelt for sosialt arbeid (s. 242).

6.0 Konklusjon

Denne litteraturstudien viser hva overgrepsutsatte menn kan ha behov for i forbindelse med å søke hjelp til bearbeiding av ettervirkninger etter overgrep. Synet på maskulinitet og stereotypiene som er knyttet til det å være mann, hindrer menn i å søke hjelp. Frykten for å bli latterliggjort og bli sett på som mindreverdige og svake, bidrar også til at menn velge å tie.

Synet på maskulinitet og normene knyttet til å være mann, er sosialt konstruerte og kan av den grunn endres. Endringsarbeid er nært knyttet til sosialt arbeid, derfor er det forventet at sosialarbeidere holder seg faglig oppdatert og bidrar til å øke kunnskap innenfor temaet seksuelle overgrep mot menn, og hva som skal til for at menn vil oppsøke hjelp.

Samtlige av artiklene i litteraturstudien, gir inntrykk av at menn har sterkt behov for å få hjelp til å konstruere en identitet der overgrepshistorien er en del av denne, ikke at den er deres fulle identitet. Noe som er av betydning for hvordan helsepersonell kan møte de overgrepsutsatte mennene og hjelpe dem. Blant annet ved å bruke nettverksorienterte intervensjoner.

Å forstå hva den utsatte har vært utsatt for, gi det hele mening, samt å sette opplevelsene inn i en sammenheng, er viktig på veien mot god helse. Noe som er relevant for både nettverk og helsepersonell å ta med seg i møte med overgrepsutsatte menn.

Behovet for åpenhet og diskusjon i samfunnet angående problematikken er stor. For at dette skal være mulig, er det nødvendig med mer kunnskap i politikken om seksuelle overgrep mot menn, i utdanningsforløpet til de profesjonene som møter denne problematikken, hjelpeapparatet og ikke minst informasjon og kunnskap til det uformelle nettverket til de utsatte.

Litteraturliste

- Andersen, T. H. (2013). Against the wind: Male victimization and the ideal of manliness. *Journal of Social Work, 13*(3), 231–247. <https://doi.org/10.1177/1468017311410002>
- Antonovsky, A. (2012). *Helsens mysterium: Den salutogene modellen* (A. Sjøbu, Overs.; 1. utg.). Gyldendal akademisk. * 217
- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: A practical guide* (4. utg.). Open University Press. *191
- Connell, R. (2005). *Masculinities* (2nd ed). Polity. *311
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal. * 272
- Gagnier, C., & Collin-Vézina, D. (2016). The Disclosure Experiences of Male Child Sexual Abuse Survivors. *Journal of Child Sexual Abuse, 25*(2), 221–241. <https://doi.org/10.1080/10538712.2016.1124308>
- Goffman, E. (2009). *Stigma: Om afvigerens sociale identitet* (Brian Gooseman, Overs.; 2. udgave). Samfundslitteratur.
- Herlof Andersen, T. (2008). Men Dealing with Memories of Childhood Sexual Abuse: Conditions and Possibilities of ‘Positive Deviance’. *Journal of Social Work Practice, 22*(1), 51–65. <https://doi.org/10.1080/02650530701872355> * 13
- Herlof Andersen, T. (2013). Against the wind: Male victimization and the ideal of manliness. *Journal of Social Work, 13*(3), 231–247. <https://doi.org/10.1177/1468017311410002>
- Justis- og beredskapsdepartementet, straffeloven. (2005). *Lov om straff* (LOV-2005-05-20-28). https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2005-05-20-28/KAPITTEL_2-11
- Kulturdepartementet. (2019, november 14). *NOU 2019: 19* [NOU]. Regjeringen.no; [regjeringen.no. https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-19/id2677658/](https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-19/id2677658/)
- Lilleåsen, L. R. B., & Trædal, T. J. (2018, januar 24). *Avdekker store mørketall: Hvert tredje offer for seksuallovbrudd er barn*. <https://www.politiforum.no/kriminalitet-odd-reidar-humlegard-overgrep/avdekker-store-morketall-hvert-tredje-offer-for-seksuallovbrudd-er-barn/142700> *

- Lorentzen, J. (2006). Forskning på menn og maskuliniteter. I *Kjønnforskning: En grunnbok* (ss. 125–135). Universitetsforlaget. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2013121006026 * 10
- Lorentzen, J. (2006b). *Kjønnforskning: En grunnbok* (W. Mühleisen, Red.). Universitetsforlaget. * 25
- Meld. St. nr. 8, B. (2008). *Om menn, mansroller og likestilling*. Barne- og likestillingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/nn/dokumenter/stmeld-nr-8-2008-2009-/id539104/>
- NESH. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Forskningsetikk. <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora/>
- Nok. *Sør-Vest – Ingen skal bli utsatt for seksuelle overgrep*. (u.å.). Hentet 25. mai 2022, fra <https://www.nok-sorvest.no/> *
- Nordhaug, I. (2018). *Kva ser vi—Kva gjer vi?: Omsorgssvikt, vald og seksuelle overgrep*. Fagbokforlaget.
- NOU 2019: 19. (2019). *Jenterom, gutterom og mulighetsrom—Likestillingsutfordringer blant barn og unge*. Kulturdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-19/id2677658/>
- Omsorgsdepartementet, H. (2022, august 24). *Vold og overgrep* [Redaksjonellartikkel]. Regjeringen.no; regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/psykisk-helse/innsikt/vold-og-overgrep/id2876037/>
- Sivagurunathan, M., Orchard, T., MacDermid, J. C., & Evans, M. (2019). Barriers and facilitators affecting self-disclosure among male survivors of child sexual abuse: The service providers' perspective. *Child Abuse & Neglect*, 88, 455–465. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2018.08.015> * 10
- Skilbrei, M.-L., & Stefansen, K. (2018). *Seksuell vold: En samfunnsvitenskapelig innføring*. Cappelen Damm akademisk.
- Steine, I. M., Winje, D., Nordhus, I. H., Milde, A. M., Bjorvatn, B., Grønli, J., & Pallesen, S. (2016). Langvarig taushet om seksuelle overgrep. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*,

53(11). <https://psykologtidsskriftet.no/vitenskapelig-artikkel/2016/11/langvarig-taushet-om-seksuelle-overgrep>

Stuvøy, I., & Tøndel, G. (2022). *En smak av forskning: Bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt* (Aksel Tjora, Red.). Cappelen Damm Akademisk.

Støren, I. (2013). Bare søk!: Praktisk veiledning i å gjennomføre litteraturstudie. I *Norbok* (2. utg.). Cappelen Damm. https://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2018020748099

Søftestad, S. (2018). *Grunnbok i arbeid med seksuelle overgrep mot barn*.

Universitetsforlaget.

[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:999919958004302202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:)

Thidemann, I.-J. (2019). *Bacheloroppgaven for sykepleierstudenter: Den lille motivasjonsboken i akademisk oppgaveskriving* (2. utgave.). Universitetsforlaget.

[https://www.nb.no/search?q=oaiid:"oai:nb.bibsys.no:999920016191102202"&mediatype=bøker](https://www.nb.no/search?q=oaiid:) * 19

TryggEst—Veileder for TryggEst-kommuner. (2021). Bufdir.

https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/tryggest___veileder_for_tryggest_kommuner/

Østby, L., & Stefansen, K. (2017). Nettverkets betydning etter seksuelle overgrep. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 14(3), 210–220. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3010-2017-03-02>

7.0 Vedlegg

Søkedato	Database	Søkeord og ordkombinasjoner	Avgrensninger	Antall treff	Leste abstract	Leste artikler	Artikler inkludert
08.01.23	Idunn	«Utsatte menn»	Fagfellevurdert	1456	15	3	0
08.01.23	Idunn	[Utsatte menn] OG [seksuelle overgrep]	Fagfellevurdert	191	10	0	0
08.01.23	Idunn	[Seksuelle overgrep] OG [misbrukte menn]	Fagfellevurdert Siste ti år	267	10	4	1
10.01.23	Oria (avansert)	«Sexual abuse» «boys AND men»	Fagfellevurdert Siste fem år	9	9	7	1
10.01.23	Idunn (avansert)	(Sexual abuse) AND (boys OR men)	Fagfellevurdert Siste ti år	31	16	6	1
10.01.23	Oria	«Experiences of Male Child Sexual Abuse»	Fagfellevurdert Siste syv år	87	15	5	1
11.01.23	Oria	«Sexual abuse survivors» AND «masculinity»	Fagfellevurdert Siste syv år	5	5	5	1
11.01.23	Oria	«Seksuell overgrep» ELLER «seksuell vold»	Fagfellevurdert Siste syv år	69	20	3	0